KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	**0912-7LEK-C8,3-C**	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	***Chirurgia - praktyczne nauczanie kliniczne***
	angielskim	***Surgery – clinical teaching and practice***

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Lekarski
1.2. Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
1.3. Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
1.4. Profil studiów*	Ogólnoakademicki
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	Dr n. med. Łukasz Nawacki
1.6. Kontakt	lukasz.nawacki@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	Polski
2.2. Wymagania wstępne*	Student przed rozpoczęciem zajęć powinien posiadać zaliczenia z wykładów, ćwiczeń i ćwiczeń praktycznych z chirurgii ogólnej (semestry V–X), znać podstawy anatomii, fizjologii, patofizjologii oraz chorób wewnętrznych, a także umieć przeprowadzić wywiad i badanie fizykalne pacjenta.

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć		ćwiczenia praktyczne (CP)
3.2. Miejsce realizacji zajęć		oddziały kliniczne w: Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Zespolonym, Szpitalu MSWiA, Szpitalu Specjalistycznym w Czerwonej Górze
3.3. Forma zaliczenia zajęć		Zaliczenie z oceną. Przedmiot *Praktyczne nauczanie kliniczne z chirurgii* realizowany jest w różnych oddziałach (m.in. chirurgia ogólna, chirurgia onkologiczna, urologia, ortopedia, neurochirurgia, torakochirurgia). Każdy dział/oddział kończy się odrębnym zaliczeniem z oceną wystawianą przez prowadzącego. **Ocena końcowa z przedmiotu stanowi średnią arytmetyczną ocen uzyskanych ze wszystkich części praktyki klinicznej.**
3.4. Metody dydaktyczne		□ Nauczanie przyłóżkowe – bezpośredni kontakt z pacjentem, badanie fizykalne, prowadzenie dokumentacji medycznej. □ Studium przypadku – omawianie rzeczywistych przypadków klinicznych z oddziałów chirurgicznych. □ Udział w obchodach, konsyliach i raportach lekarskich. □ Asystowanie w zabiegach operacyjnych i procedurach diagnostycznych. □ Ćwiczenie podstawowych umiejętności praktycznych (szycie, zakładanie drenów, cewnikowanie, opatrunki, wkłucia). □ Symulacja medyczna wybranych procedur i stanów nagłych (np. resuscytacja, urazy). □ Dyskusja moderowana i omówienie problemów napotkanych w praktyce klinicznej.
3.5. Wykaz literatury	**podstawowa**	Wallner G., Banasiewicz T., Richter P., Skoczylas T. (red.): *Chirurgia. Podręcznik dla studentów.* PZWL, Warszawa 2025.
	uzupełniająca	Wallner G., Banasiewicz T., Richter P., Skoczylas T. (red.): *Ostre schorzenia jamy brzusznej.* PZWL, Warszawa 2021. Atlas zabiegów chirurgicznych (Zollinger, wydanie polskie 2023)

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu *(z uwzględnieniem formy zajęć)*

Ćwiczenia praktyczne:

C1. Zapoznanie studentów z organizacją i charakterem pracy na oddziałach chirurgicznych (chirurgia ogólna, onkologiczna, urologia, ortopedia, neurochirurgia, torakochirurgia, chirurgia naczyniowa).
C2. Rozwijanie umiejętności badania pacjenta chirurgicznego, przeprowadzania wywiadu, prowadzenia dokumentacji oraz interpretacji badań dodatkowych w warunkach klinicznych.
C3. Nabywanie praktycznych kompetencji w zakresie diagnostyki i leczenia stanów nagłych w chirurgii (m.in. ostre schorzenia jamy brzusznej, urazy, powikłania pooperacyjne).
C4. Opanowanie podstawowych technik zabiegowych: szycie ran, zakładanie opatrunków, cewnikowanie, wkłucia obwodowe, drenaż, asysta przy operacjach.
C5. Kształtowanie postaw zawodowych: etycznych, społecznych i prawnych – odpowiedzialności za pacjenta, pracy zespołowej, komunikacji z chorym i personelem medycznym.

4.2. Treści programowe *(z uwzględnieniem formy zajęć)*

Ćwiczenia praktyczne

Ćwiczenia praktyczne odbywają się w ramach różnych oddziałów chirurgicznych, w tym m.in.:

- chirurgia ogólna i onkologiczna,
- chirurgia naczyniowa,
- torakochirurgia,
- chirurgia endokrynologiczna,
- urologia,
- ortopedia i traumatologia,
- neurochirurgia.

Zakres tematyczny zajęć obejmuje:

1. Organizacja pracy oddziału chirurgicznego – udział w obchodach, konsyliach, raportach lekarskich, prowadzenie dokumentacji pacjenta.
2. Diagnostyka chirurgiczna – przeprowadzanie wywiadu, pełne badanie fizykalne, interpretacja badań laboratoryjnych, obrazowych i endoskopowych.
3. Stany nagłe w chirurgii – ostre schorzenia jamy brzusznej, ostre krwawienia z przewodu pokarmowego, niedrożność jelit, perforacje, urazy głowy, klatki piersiowej, brzucha i kończyn, wstrząs urazowy.
4. Opieka okołooperacyjna – przygotowanie pacjenta do zabiegu planowego i pilnego, opieka pooperacyjna, profilaktyka powikłań (m.in. zakrzepica, zakażenia, powikłania oddechowe i krążeniowe).
5. Podstawowe procedury zabiegowe – szycie ran, zakładanie opatrunków, cewnikowanie, kaniulacja żył obwodowych, drenaż jamy opłucnej, przygotowanie pola operacyjnego, asysta przy typowych zabiegach chirurgicznych.
6. Leczenie wybranych jednostek chorobowych – przepukliny, kamica żółciowa, choroby trzustki, choroby tarczycy i nadnerczy, choroby naczyń obwodowych, choroby piersi, nowotwory przewodu pokarmowego.
7. Postępowanie w urazach i obrażeniach – oparzenia, odmrożenia, złamania, amputacje, urazy wielonarządowe.
8. Żywienie w chirurgii – ocena stanu odżywienia, zasady leczenia żywieniowego (dojelitowego i pozajelitowego).
9. Praktyka na bloku operacyjnym – udział i asystowanie w operacjach otwartych i laparoskopowych, poznanie zasad organizacji bloku i bezpieczeństwa pacjenta.
10. Kształtowanie postaw zawodowych – etyka, komunikacja z pacjentem i zespołem, przestrzeganie zasad prawa i tajemnicy lekarskiej.

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie **UMIEJĘTNOŚCI:**		
U01	Potrafi przeprowadzać wywiad lekarski z pacjentem dorosłym;	E.U1.
U02	Potrafi przeprowadzać pełne i ukierunkowane badanie fizykalne pacjenta dorosłego;	E.U3.
U03	Potrafi oceniać stan ogólny, stan przytomności i świadomości pacjenta;	E.U7.
U04	Potrafi przeprowadzać diagnostykę różnicową najczęstszych chorób osób dorosłych i dzieci;	E.U12.
U05	Potrafi oceniać i opisywać stan somatyczny oraz psychiczny pacjenta;	E.U13
U06	Potrafi rozpoznawać stany bezpośredniego zagrożenia życia;	E.U14
U07	Potrafi rozpoznawać stan po spożyciu alkoholu, narkotyków i innych używek;	E.U15
U08	Potrafi planować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne;	E.U16

U09	Potrafi przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków i interakcji między nimi;	E.U17
U10	Potrafi proponować indywidualizację obowiązujących wytycznych terapeutycznych i inne metody leczenia wobec nieskuteczności albo przeciwwskazań do terapii standardowej;	E.U18
U11	Potrafi rozpoznawać objawy lekozależności i proponować postępowanie lecznicze;	E.U19
U12	Potrafi kwalifikować pacjenta do leczenia domowego i szpitalnego;	E.U20
U13	Potrafi rozpoznawać stany, w których czas dalszego trwania życia, stan funkcjonalny lub preferencje pacjenta ograniczają postępowanie zgodne z wytycznymi określonymi dla danej choroby	E.U21
U14	Potrafi interpretować wyniki badań laboratoryjnych i identyfikować przyczyny odchyleń od normy	E.U24
U15	Potrafi stosować leczenie żywieniowe, z uwzględnieniem żywienia dojelitowego i pozajelitowego;	E.U25
U16	Potrafi planować postępowanie w przypadku ekspozycji na zakażenie przenoszone drogą krwi;	E.U26
U17	Potrafi pobierać i zabezpieczać materiał do badań wykorzystywanych w diagnostyce laboratoryjnej;	E.U28
U18	Potrafi wykonywać podstawowe procedury i zabiegi medyczne w tym: 1) pomiar temperatury ciała (powierzchownej oraz głębokiej), pomiar tętna, nieinwazyjny pomiar ciśnienia tętniczego, 2) monitorowanie parametrów życiowych przy pomocy kardiomonitora, pulsoksymetrię, 3) badanie spirometryczne, leczenie tlenem, wentylację wspomaganą i zastępczą, 4) wprowadzenie rurki ustno-gardłowej, 5) wstrzyknięcia dożylne, domięśniowe i podskórne, kaniulację żył obwodowych, pobieranie obwodowej krwi żylnej, pobieranie krwi na posiew, pobieranie krwi tętniczej, pobieranie arterializowanej krwi włośniczkowej, 6) pobieranie wymazów z nosa, gardła i skóry, 7) cewnikowanie pęcherza moczowego u kobiet i mężczyzn, zgłębnikowanie żołądka, płukanie żołądka, enemę, 8) standardowy elektrokardiogram spoczynkowy wraz z interpretacją, kardiowersję elektryczną i defibrylację serca, 9) proste testy paskowe i pomiar stężenia glukozy we krwi	E.U29
U19	Potrafi asystować przy przeprowadzaniu następujących procedur i zabiegów medycznych: 1) przetaczaniu preparatów krwi i krwiopochodnych, 2) drenażu jamy opłucnowej, 3) nakłuciu worka osierdziowego, 4) nakłuciu jamy otrzewnowej, 5) nakłuciu lędźwiowym, 6) biopsji cienkoigłowej, 7) testach naskórkowych, 8) próbach śródskórnych i skaryfikacyjnych oraz interpretować ich wyniki;	E.U30
U20	Potrafi interpretować charakterystyki farmaceutyczne produktów leczniczych i krytycznie oceniać materiały reklamowe dotyczące leków	E.U31
U21	Potrafi planować konsultacje specjalistyczne;	E.U32
U22	Potrafi oceniać odleżyny i stosować odpowiednie opatrunki;	E.U35
U23	Potrafi postępować w przypadku urazów (zakładać opatrunek lub unieruchomienie, zaopatrywać i zszywać ranę);	E.U36
U24	Potrafi rozpoznać agonię pacjenta i stwierdzić jego zgon	E.U37
U25	Potrafi prowadzić dokumentację medyczną pacjenta	E.U38
U26	Potrafi asystować przy typowym zabiegu operacyjnym, przygotowywać pole operacyjne i znieczulać miejscowo okolicę operowaną	F.U1
U27	Potrafi posługiwać się podstawowymi narzędziami chirurgicznymi;	F.U2
U28	Potrafi stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki;	F.U3
U29	Potrafi stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki;	F.U4
U30	Potrafi zakładać wkłucie obwodowe;	F.U5
U31	Potrafi badać sutki, węzły chłonne, gruczoł tarczowy i jamę brzuszną w aspekcie ostrego brzucha oraz wykonywać badanie palcem przez odbyt;	F.U6
U32	Potrafi oceniać wynik badania radiologicznego w zakresie najczęstszych typów złamań, szczególnie złamań kości długich;	F.U7
U33	Potrafi wykonywać doraźne unieruchomienie kończyny, wybierać rodzaj unieruchomienia konieczny do zastosowania w typowych sytuacjach klinicznych oraz kontrolować poprawność ukrwienia kończyny po założeniu opatrunku unieruchamiającego;	F.U8
U34		F.U9
U35	Potrafi wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego i inne czynności ratunkowe oraz udzielać pierwszej pomocy;	F.U10
U36	Potrafi zaopatrywać krwawienie zewnętrzne;	F.U21
U37	Potrafi rozpoznawać objawy narastającego ciśnienia śródczaszkowego	F.U22
U38	Potrafi oceniać wskazania do wykonania punkcji nadłonowej i uczestniczyć w jej wykonaniu;	F.U23
U39	Potrafi działać w sposób umożliwiający unikanie błędów medycznych;	G.U8
U40	Potrafi pobierać krew do badań toksykologicznych i zabezpieczać materiał do badań hemogenetycznych	G.U9
w zakresie **KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:**		
K01	Jest gotów do nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;	H.S1
K02	Jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta;	H.S2
K03	Jest gotów do przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta;	H.S3
K04	Jest gotów do podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby;	H.S4
K05	Jest gotów do dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	H.S5

K06	Jest gotów do propagowania zachowań prozdrowotnych;	H.S6
K07	Jest gotów do korzystania z obiektywnych źródeł informacji;	H.S7
K08	Jest gotów do formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji;	H.S8
K09	Jest gotów do wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;	H.S9
K10	Jest gotów do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej;	H.S10
K11	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób.	H.S11

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe *(symbol)*	**Sposób weryfikacji (+/-)**																							
	Egzamin ustny/pisemny*			**Kolokwium***			**Projekt***			**Aktywność na zajęciach***			**Praca własna***			**Praca w grupie***			**Inne *(jakie?)** np. test - stosowany w e-learningu**		
	Forma zajęć			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***			***Forma zajęć***		
	W	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*C P*	*W*	*C*	*C P*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*
...U01												+			+						
U02												+			+						
U03												+			+						
U04												+			+						
U05												+			+						
U06												+			+						
U07												+			+						
U08												+			+						
U09												+			+						
U10												+			+						
U11												+			+						
U12												+			+						
U13												+			+						
U14												+			+						
U15												+			+						
U16												+			+						
U17												+			+						
U18												+			+						
U19												+			+						
U20												+			+						
U21												+			+						
U22												+			+						
U23												+			+						
U24												+			+						
U25												+			+						
U26												+			+						
U27												+			+						
U28												+			+						
U29												+			+						
U30												+			+						
U31												+			+						
U32												+			+						
U33												+			+						
U34												+			+						
U35												+			+						
U36												+			+						
U37												+			+						

U38												+			+						
U39												+			+						
U40												+			+						
...K01												+			+						
K02												+			+						
K03												+			+						
K04												+			+						
K05												+			+						
K06												+			+						
K07												+			+						
K08												+			+						
K09												+			+						
K10												+			+						
K11												+			+						

niepotrzebne usunąć

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się		
Forma zajęć	**Ocena**	**Kryterium oceny**
Ćwiczenia praktyczne (CP)	**3**	Student zna i potrafi zastosować w praktyce jedynie podstawowe umiejętności kliniczne (badanie pacjenta, proste procedury jak zakładanie opatrunku czy podstawowe szycie ran), wymaga stałego nadzoru prowadzącego. Ma trudności z samodzielnym zaplanowaniem postępowania i prowadzeniem dokumentacji.
	3,5	Student zna i potrafi zastosować w praktyce jedynie podstawowe umiejętności kliniczne (badanie pacjenta, proste procedury jak zakładanie opatrunku czy podstawowe szycie ran), wymaga stałego nadzoru prowadzącego. Ma trudności z samodzielnym zaplanowaniem postępowania i prowadzeniem dokumentacji.
	4	Student samodzielnie wykonuje większość standardowych procedur (szycie, cewnikowanie, wkłucie obwodowe, opatrunki), prawidłowo bada pacjenta i prowadzi dokumentację. Uczestniczy aktywnie w pracy oddziału i asystuje przy zabiegach.
	4,5	Student wykazuje dużą sprawność manualną i samodzielność, potrafi przewidywać i zapobiegać błędom, aktywnie uczestniczy w opiece okołooperacyjnej i asystuje w zabiegach. Integruje wiedzę teoretyczną z praktyką, przestrzega zasad aseptyki, etyki i prawa.
	5	Student wykonuje procedury bardzo sprawnie i bezpiecznie, samodzielnie ocenia stan pacjenta i proponuje plan postępowania, potrafi krytycznie analizować swoje działania. Aktywnie uczestniczy w zabiegach operacyjnych, wykazuje dojrzałość kliniczną, wysoką kulturę pracy i umiejętność współpracy w zespole.

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	**Studia niestacjonarne**
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	***120***	***120***
*Udział w wykładach**		
Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach/* ***ćwiczenia praktyczne***	120	120
*Udział w egzaminie/kolokwium zaliczeniowym**		
*Inne (należy wskazać jakie? np. e-learning)**		
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	***80***	***80***
*Przygotowanie do wykładu**		
Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium/* ***ćwiczenia praktyczne***	80	80
*Przygotowanie do egzaminu/kolokwium**		
*Zebranie materiałów do projektu, kwerenda internetowa**		
*Opracowanie prezentacji multimedialnej**		
*Inne (jakie?)**		
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	***200***	***200***
PUNKTY ECTS za przedmiot	**8**	**8**

****niepotrzebne usunąć***

Przyjmuję do realizacji *(data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)*

.....